

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University

Term End Examination January -2026

Course : B.Com. Hons. Sem-01
Subject Code : COE101-BC
Subject Name : એકાઉન્ટિંગ એન્ડ ફાઈનાન્સ

Date : 21/02/2026
Time : 11:30am to 01:45pm
Duration : 02.15 Hours

Max. Marks : 70

પ્રશ્ન-1 વિશાલ અને શેખર સરખા પ્રમાણમાં નફો-નુકસાન વહેંચતા એક સોલિસિટર પેઢીના ભાગીદારો છે. 14
તા. 31-3-2008ના રોજ પેઢીનું કાર્ય સરવૈયું નીચે મુજબ છે:

ઉધાર બાકીઓ (વિગત)	રકમ (₹)	જમા બાકીઓ (વિગત)	રકમ (₹)
બેંક સિલક - પેઢી	2,50,000	મૂડી - વિશાલ	6,00,000
બેંક સિલક - અસીલ	1,00,000	મૂડી - શેખર	4,00,000
મળવાની બાકી ફી	5,00,000	ફી	25,00,000
પગાર	3,00,000	અસીલ એડવાન્સ	1,00,000
દેવાદારો	1,00,000	લેણદારો	20,000
ઓફિસ ખર્ચ	2,00,000	શિખાઉ ઉમેદવારનું પ્રીમિયમ	30,000
વાહનો	12,00,000		
પુસ્તકો	6,00,000		
અસીલોના પરચૂરણ ખર્ચની ખાતાવહી	1,50,000		
પરચૂરણ ખર્ચ	1,00,000		
મુસાફરી ખર્ચ	20,000		
સ્ટેશનરી ખર્ચ	15,000		
તાર-ટપાલ ખર્ચ	25,000		
મેગેઝિન લવાજમ	90,000		
કુલ સરવાળો	36,50,000	કુલ સરવાળો	36,50,000

હવાલાઓ (વધારાની માહિતી): નીચેની વિગતો ધ્યાનમાં લઈને તા. 31-3-2008ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના સોલિસિટરની પેઢીના રોકડ પદ્ધતિથી વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો:

1. મૂડી પર વાર્ષિક 10% લેખે વ્યાજ ગણો.
2. અધૂરા કામની બાકી ₹2,00,000 હતી.
3. વાહનો પર 10% અને પુસ્તકો પર 5% ઘસારો ગણો.
4. ₹15,000 અસીલ વતી ચૂકવેલ ખર્ચના ભૂલથી 'પરચૂરણ ખર્ચ' ખાતે નોંધાયેલ છે.
5. એક અસીલ પાસેથી પરચૂરણ ખર્ચ પેટે મળેલ ₹50,000નો સમાવેશ 'અસીલ એડવાન્સ'માં થયેલ છે.
6. શિખાઉ ઉમેદવારોને તા. 1-4-2005થી ચાર વર્ષ માટે તાલીમ માટે રાખેલ છે.
7. જો તા. 1-4-2008થી ભાગીદારો નફા-નુકસાનનું પ્રમાણ 3:2 રાખે, તો પેઢીનો નફો કેટલો થાય?

અથવા

સુમન સીઝન લિ. માંથી દીપકે તા. 1/4/2017ના રોજ એક ચંત્ર ભાડે ખરીદપદ્ધતિથી ખરીદ્યું. કરાર વખતે તેણે ₹50,000 ચૂકવ્યા. બાકીની રકમ ચાર વાર્ષિક હપતાઓમાં 10% ના વ્યાજ સહિત નીચે મુજબ ચૂકવવાની છે:

- 31/03/2018: ₹43,600
- 31/03/2019: ₹36,400
- 31/03/2020: ₹29,600
- 31/03/2021: ₹35,200

ચંત્રની રોકડ કિંમત શોધો.

- પ્રશ્ન-2** લક્ષ્મી ફાયનાન્સ કંપની લિ.એ પોતાનું ₹10,50,000ની કિંમતનું જૂનું બિલ્ડીંગ ₹27,80,000ના ખર્ચે પુનઃ સ્થાપિત કર્યું. પડતરમાં માલસામાન, મજૂરી અને શિરોપરી ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે તેનું પ્રમાણ અનુક્રમે 5:3:2 છે. જેમાં અનુક્રમે 50%, 30% અને 20%નો વધારો થયો છે. ₹20,000ના માલસામાનનો વપરાશ બાંધકામ કરવામાં આવ્યો છે, જેનો સમાવેશ ઉપરની કિંમતમાં થતો નથી. બાકી રહેલ માલસામાન ₹30,000માં વેચી દેવામાં આવ્યો. મહેસૂલી અને મૂડી ખર્ચનું વર્ગીકરણ કરી લક્ષ્મી ફાયનાન્સ કંપનીના ચોપડે આમનોંધ આપો. **14**

અથવા

- પ્રશ્ન-3** માલસિલક (સ્ટોક) ની ગણતરીની પદ્ધતિઓ સમજાવો
રાજેશ કોલરી કંપનીએ તા. 1-1-2006 ના રોજ 20 વર્ષના પટ્ટે એક ખાણ નીચેની શરતોએ રાખી: **14**
1. રોયલ્ટી દર ટને ₹1.50 ગણવી.
 2. દર વર્ષે લઘુત્તમ ભાડું ₹64,000 આપવું.
 3. દર વર્ષનો લઘુત્તમ ભાડાનો રોયલ્ટી કરતા વધારો એટલે કે ઓછા કામનું વળતર તે પછીના 2 વર્ષમાં મજરે લઈ શકાશે.
 4. જો અકસ્માત કે હડતાળને કારણે કોઈ વર્ષે ખરેખર રોયલ્ટી લઘુત્તમ ભાડા કરતા ઓછી હોય તો તે વર્ષે લઘુત્તમ ભાડું 25% ઘટાડવું.
 5. વાર્ષિક ઉત્પાદન નીચે મુજબ હતું:

વર્ષ	ઉત્પાદન (ટનમાં)
2006	24,000
2007	32,000
2008	56,000
2009	40,000 (હડતાળનું વર્ષ)

તમારે રાજેશ કોલરી કંપનીના ચોપડામાં (1) લઘુત્તમ ભાડા ખાતું (2) રોયલ્ટી ખાતું (3) ઓછા કામના નુકસાનનું ખાતું (4) ખાણ માલિકનું ખાતું તૈયાર કરવાના છે.

અથવા

- પ્રશ્ન-4** નાણાકીય સંચાલન નો અર્થ આપી તેનું મહત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.
તા. 1લી એપ્રિલ 2015 ના રોજ શિવ લિમિટેડે એક ચંત્ર ભાડે ખરીદ પદ્ધતિએ પાર્વતી લિમિટેડ પાસેથી ખરીદ્યું. કરારની શરતો નીચે મુજબ હતી: **14**
1. ચંત્રની રોકડ કિંમત ₹ 3,00,000.
 2. કરાર સમયે ₹ 60,000 ચૂકવવાના હતા.
 3. બાકીની રકમની ચૂકવણી માટે દર વર્ષે ₹ 80,000 + વ્યાજની રકમના ત્રણ વાર્ષિક હતા તા. 31 માર્ચના રોજ ચૂકવવાના હતા.
 4. ઘસારો દર વર્ષે 10% લેખે સીધી લીટીની રીતે માંડી વાળવામાં આવશે.
 5. બાકી રકમ પર વાર્ષિક 15% વ્યાજ ગણાશે.

શિવ લિમિટેડના ચોપડામાં તા. 1લી એપ્રિલ 2015 થી તા. 31મી માર્ચ 2019 સુધી જરૂરી ખાતા તૈયાર કરો.

અથવા

- પ્રશ્ન-5** મિલકતો અને દેવાના સંચાલનના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ સમજાવો.
(A) ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે ત્રણ) **09**
1. વળતર દર અને નજીવા વળતરનો દર નો તફાવત સમજાવો
 2. બજાર જોખમ અને અનન્ય જોખમ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો
 3. જામીનગીરી મૂલ્યાંકન નો અર્થ આપી તેનું મહત્વ સમજાવો
 4. કેપિટલ એસેટ પ્રાઇસિંગ મોડલ વિષે ટૂંકનોંધ લખો
 5. હાતા પદ્ધતિ અને ભાડે ખરીદ પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો

1. મહેસૂલી ખર્ચ એટલે ?
(A) રોકડમાં થયેલ ખર્ચ (B) રોકડમાં થયેલ ખર્ચ + જૂના માલસામાનનો વપરાશ
(C) જૂની મિલકતની વર્તમાન કિંમત (D) રોકડમાં થયેલ ખર્ચ – જૂના માલસામાનની ઉપજ
2. આર્થિક વરદી જથ્થો (EOQ) = _____
(A) બફર સ્ટોક માટે વપરાતો ઓર્ડરનો જથ્થો
(B) સ્ટોક વગર ઉત્પાદન અટકી પડે નહિ તે માટે ઉપયોગમાં લેવાનો ઓર્ડરનો જથ્થો
(C) વિશિષ્ટ પ્રકારના ઓર્ડરના હેતુ માટે વપરાતો ઓર્ડરનો જથ્થો
(D) તે ઓર્ડરનો એવો જથ્થો છે જેનાથી સ્ટોકમાં ઓર્ડર મૂકવાનો ખર્ચ અને તેને ધારણ કરવાનો ખર્ચ લઘુત્તમ બને.
3. રોયલ્ટીની રકમ ખાણ માલિક માટે શું કહેવાય ?
(A) મહેસૂલી ખર્ચ (B) મૂડી ખર્ચ (C) મહેસૂલી આવક (D) મૂડી આવક
4. “રોકડ સાથે સંકળાયેલ તમામ કાર્યો એટલે નાણાંકાર્યો” અભિગમ પ્રમાણે છે.
(A) અતિવિશાળ (B) પ્રણાલિકાગત (C) આધુનિક (D) સંપત્તિ મહત્તમીકરણ
5. મિલકતો-દેવવાનું સંચાલન ખરેખર તો _____ સંચાલન જ છે.
(A) નાણાંકીય (B) બજાર (C) ઉત્પાદન (D) માનવ સંસાધન
